

О ПРОДАЈИ ВЕЋИНСКОГ КАПИТАЛА ТЕЛЕКОМА, ДРАГАН ПАНИЋ, ПРЕДСЕДНИК СИНДИКАТА „ТЕЛЕКОМ СРБИЈА” АД „НЕЗАВИСНОСТ”

Драган Панић

ПОПОДИЧНО БЛАГО ИДЕ НА ДОБОШ

„Телеком Србија” а. д. у широј јавности је синоним за успешно пословање, за друштво најбољих, за позитивну енергију, за солидну бригу о запосленима, али и за општу одговорност о бољитку и напретку друштва. Међутим, наша компанија је ових дана у жижи медијског, и најширег интересовања, из сасвим другог разлога – приватизација јој куца на врата. Наиме, на седници одржаној 26. марта, Влада Србије одлучила је да на међународном тендеру прода удео у државном власништву у Телекому. За почетак се, од Управног одбора „ПТТ Србија” , тражи да 80 одсто акција, које поседује у Телекому, пренесе на државу Србију, без накнаде. Подсећања ради, преосталих 20 одсто акцијског капитала припада грчком ОТЕ-у, а који је у већинском власништву „Дојче Телекома”. Према најавама Мирка Цветковића, председника владе, вероватно ће се продати 40 одсто државног дела Телекома, аукцијом, слично као код продаје Мобтела.

Дакле, држава је на потезу, следи промена структуре капитала, наслућује се нови послодавац, а више него ико, брину и желе да све протекне у најбољем реду, запослени. Тим поводом и **Драган Панић**, председник Синдиката „Телеком Србија” а. д. „Независност”, износи виђења ове синдикалне централе

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ ДОНОСЕ СИГУРАН ПРОФИТ

Почнимо од суштинског питања – да ли је Синдикат „Независност” за продају већинског дела Телекома или држава и даље треба да му остане власник?

Став нашег синдиката по овом питању је недвосмислен: **Телеком Србија треба да остане у већинском власништву државе Србије**, јер је телекомуникациона инфраструктура као природни, национални ресурс који доноси загарантоване приходе. Не видимо ниједан ваљан и оправдан разлог да Телекомом управља Словенија, Аустрија, Немачка, или било која друга држава.

Нисмо и нећемо коментарисати евентуалну продају мањинског пакета акција, али сматрамо да већинско власништво, и апсолутна контрола управљања националном телекомуникационом компанијом, не сме бити доведено у питање.

Сматрамо да је наш став заснован на легитимној тежњи заштите радног положаја запослених у Предузећу, заштите интереса корисника наших услуга, али и заштите интереса шире друштвене заједнице. У прилог оваквом ставу, најбоље говоре негативна искуства синдиката телекомуникационог сектора из региона, чије су компаније већ прешле у већинско власништво страних компанија, или држава.

ПРАКСА КАЖЕ – СЛЕДЕ ВИШКОВИ РАДНЕ СНАГЕ, ВЕЋЕ ЦЕНЕ УСЛУГА И ИЗНОШЕЊЕ ПАРА ИЗ ЗЕМЉЕ

Можете ли бити прецизнији зашто се противите продаји већинског дела?

Искуства других држава говоре да је страни власник по питању запослених поступао на различите начине, а у складу са значајем, захтевима и могућностима преговарача, односно наступа власти и синдиката земаља у којој купује. **Значи, први корак новог газде није ширење делатности него смањење броја запослених.** Страни партнери обично крену да, тобож забринуто, изјављују како су прецизном анализом дошли до сазнања да у компанији постоји непотребан број запослених – оквирно, 25 одсто прекобројних.

Такође, до сада није запажено да је страни власник покренуо иницијативу нових улагања, зарад побољшања квалитета услуга и ширења основне делатности на читавој територији државе у којој купује. А то је, као што чујемо у медијима, један од основних разлога за продају наше компаније – у интересу државе и грађана је ширење мреже, виши ниво развоја и квалитета телекомуникација.

На примерима из непосредног окружења, **препознатљив је и други корак – то је увек повећање цена услуга.** Уз изговор и образложење да ће запослени који су остали у компанији имати повећање зарада, страни власник подиже цене, што веома неповољно утиче на кориснике услуга. У том смислу, изјаве надлежних да цене услуга неће ићи узлазном путањом, благо речено, нису тачне. Последње повећање само је припремни корак ка коначном повећању цена у фиксној телефонији, а оно је сасвим извесно након „уласка у посед” од стране новог власника. Подсетићу вас да месечна накнада за прикључак у фиксној мрежи у „Т-Com Hrvatska”, чији је већински власник „Дојче Телеком”, износи 73,80 куна, што је нешто више од десет евра.

Дакле, искуства из региона указују да су цене телекомуникационих услуга повећане и до 100 одсто, а да су запослени добијали повишицу од свега пет одсто.

Трећа неповољност садржана је у чињеници да страни власници преко својих сателитских компанија из државе у којој улажу, с образложењем неопходне инвестиције, износе финансијска средства у своје матичне државе, тако да на крају пословне године исказују минималну добит. Таква пракса је, сем у једном случају, уочена у свим компанијама из окружења. Јасно је да исказивање минималне добити негативно утиче на све буџетске кориснике, јер минимална опорезива добит није довољна за зараде јавних службеника, здравства, просвете, војске, милиције, пензионера и слично.

ТЕК СМО КУПИЛИ, А ПРОДАЈЕМО

Значи ли то да телекомуникациони сектор, по вама, представља право национално добро, у коме су међусобно увезани интереси, али и права и обавезе, државе, мањинских власника, запослени и, наравно, корисника?

Управо тако. Дакле, сматрамо да телекомуникациона постројења на читавој територији Републике представљају опште друштвено добро које мора имати адекватну савремену надградњу, али и неопходан друштвени третман, са циљем заштите интереса запослених, корисника услуга и свих грађана наше земље. Телекомуникациона постројења и ресурси којима располажемо, тек треба да донесу огромну финансијску добит. Такође, **телекомуникациони бизнис представља повољност коју не треба препуштати страном власницима или државама, јер је пружање телекомуникационих услуга веома профитабилан посао.** Извесно је да ће он бити веома уносан и наредних двадесет година. Уосталом, сведоци смо да је актуелна економска криза најмање дотакла телекомуникациони сектор.

Чињеница да Телеком веома успешно послује и на територији других држава додатно подржава наш став. Подсећам да је ширење мреже у Републици Црној Гори, а нарочито куповина Телекома Српске, одређено одлукама државне политике. С тим у вези, **сматрамо да је ширење делатности у другим државама и финансијско јачање компаније представља изврстан пословни резултат.** Продати оно што смо управо купили, био би поступак без оправданог пословног образложења, јер у позадини продаје не видимо општи, односно државни интерес.

РАЗЛОЗИ (РАС)ПРОДАЈЕ НИСУ ЗАСНОВАНИ НА СТВАРНОМ СТАЊУ И ОБЈЕКТИВНИМ ПРОЦЕНАМА
Друштвена својина у телекомуникацијама, по мишљењу заговорника продаје, је недопустива, без обзира на постигнуте финансијске и пословне перформансе Телекома. Зашто је то тако?

Није тачна хипотеза да је држава лош власник. Будимо прецизни: **ова влада је лош газда.** Постоји безброј примера где су државе већински власници матичних телекомуникационих компанија, а квалитетно и одговорно управљање им обезбеђује веома високу добит на крају сваке пословне године. Очигледно је да актуелна власт није у могућности, или једноставно не жели, да квалитетно, одговорно и домаћински управља Телекомом. Не жели да одговара за посао који је један од разлога њеног постојања. То је заиста поражавајуће.

Губитак радних места је свакако најболнија тема. Има ли разлога за панику?

Разлози продаје, које наводе представници власти, нису засновани на чињеницама, стварном стању и објективним проценама. Економски стручњаци, блиски власти, већ по навици говоре о прекомерном броју запослених, а да у обзир нису узели чињеницу да је у претходном периоду Телеком напустило више од 4.000 запослених. Наиме, **Телеком је у периоду од пет година смањио број запослених са 13.600 на 9.600 запослених.**

Свакако да у том смислу треба наставити са изградом нове организације и стимулативним отпремнинама, али, на основу већ учињеног, Телеком је показао да и по том питању не треба продавати већински део капитала. Потребан је само одговоран однос од стране већинског власника. У нашем случају, то је Влада Републике Србије. Међутим, та иста влада није способна да редукује сопствене трошкове, да смањи прегломазни државни апарат, да затвори бројне канале корупције. Сетимо се само колико је прашине подигао извештај независног ревизора о ненаменском трошењу новца пореских обвезника ове земље.

Такође, критике на уплитања страначких моћника у пословну политику и кадровску структуру Предузећа су крајње непримерене и лицемерне. Као да нам кадрови долазе из Бугарске. Као да пословну политику и кадровску структуру не одређује управо та, иста, унутрашња владајућа коалиција. **Ако је актуелна власт заиста искрена у својој намери да побољша пословање Телекома, веома лако стручним људима може препустити управу и пословање.** Чини се, ипак, да власт жели само утицај у Телекому, али да неко други сноси одговорност.

СРБИЈОМ ВЛАДАЈУ САМО СУЈЕТЕ И НЕОДЛУЧНОСТ

Бољи квалитет услуга је међу главним помињаним бенефитима приватизације. Да ли и ви мислите тако?

Тачно је да квалитет услуга Телекома, у односу на светске трендове, није на највишем нивоу, али је тачно да је за то једини и искључиви кривац опет, мало пре помињана влада. **Сва „кресања“ бизнис планова и буџета у претходним годинама, извршила је управо актуелна власт, као и све власти пре ње** Увек су им средства била потребнија за нешто друго, важније, прече. Ако су тај новац определили за буџет, или у било коју другу сврху, сасвим је јасно да је то било на директну штету садашњих и потенцијалних корисника услуга Телекома. Индиректно и на штету запослених, а у крајњу руку и на штету свих грађана.

Такође, **у свакодневном раду су нам веома одмагали компликовани и спори процеси јавних набавки.** Правдање постојањем Уредбе о јавним набавкама за јавна предузећа лицемерно је и непримерено функцији коју господа обавља. Донети било коју уредбу, за било који субјект у држави, а при томе не сагледати све могуће аспекте, признаћете, крајње је неозбиљно и веома штетно. Па зар не постоји могућност изузећа од уредби, по процедури како су и донете? Ствар је изгледа у одсуству политичке воље, па онда главни цех плаћају они који су најмање криви.

Исту ствар смо имали и са ограничењем зарада. **Акционарско друштво „Телеком Србија“ убачено је у бубањ са осталим јавним предузећима и већ годину дана не можемо повећати зараде нашим радницима, јер би то, наводно, разбуктало страсти и створило гнев код грађанства.** За неодлучност по том питању једини кривац је опет влада. И ова, и све пре ње. Све у свему, ствара се утисак да Србијом владају само сујете и неодлучност.

А сви воле да мудрују, када нам стручњаци, инжењери и, уопште, добри и вредни радници, напусте Телеком и наставе своју радну активност код конкурентског телекомуникационог оператора. Шта више, све претходно речено им послужи како оправдање за добро знани и често понављани сценарио. Срамота!

Приватизација би требало да вам донесе и већи број корисника. Колико их тренутно има Телеком?

„Телеком Србија“ има значајан пословни ресурс у смислу евентуалних будућих корисника услуга, како у фиксној тако и у мобилној мрежи. Узевши у обзир **садашњи укупни број корисника, а то је више од девет милиона**, за очекивати је да ће у наредним годинама „Телеком Србија“ премашити бројку од десет милиона корисника. Напомињем да у непосредном окружењу **једино мађарски Телеком има већи број корисника по запосленоме.** Ако упоредите ове податке и могућност стимулативног одласка из Предузећа, могуће је очекивати да ће број корисника по запосленоме бити највећи у региону.

Ето, то је оно што ми у Синдикату „Независност“ не разумемо – **највише корисника, најбољи просек по запосленоме, највећа добит, најбоље пословање, а ипак продаја. Зашто већински пакет акција и зашто баш сада?** То зна само Влада Републике Србије. Ресорна министарка тврди да је за продају Телекома сазнала пре неколико дана. Па да јој верујемо!

ИМОВИНА ТЕЛЕКОМА НИЈЕ ОКОМ ВИДЉИВА

Много је верзија на тему шта се заправо (рас)продаје. Каква су ваша сазнања о томе?

Као прво, неопходно је извршити јасно разграничење са ПТТ-ом, и то није спорно. Истина, то је требало урадити много раније, али ето још једног доказа да власти не раде свој посао како треба. Није спорно ни оно што ће се после тога видети, јер сем неколико објеката и антенских стубова на територији Републике Србије, Телеком нема имовину која је обичним грађанима уочљива.

Спорно је оно што се не види. Спорна је **кабловска канализација** и сви каблови у насељима на територији Републике. Та постројења изграђују генерације запослених, већ више од пола века. Утрошено је време, енергија, стручност и огроман новац. Улагали су и грађани који желе да користе наше услуге, улагала је цела држава. **Говорим о кабловима са бакарним или оптичким проводницима који данас стварају профит, а ствараће га и за генерације после нас.** Ако вам неко каже да то не вреди много, можете сматрати да је или тотални лаик за телекомуникациону област или нема искрене намере.

Да је продаја већинског власништва у Телекому непотребна и штетна говори **и податак да је на наша телекомуникациона мрежа скоро у потпуности дигитализована**, односно да подржава најновије сервисе које нуде и други оператори фиксне телефоније у региону. Свакако да на том плану треба уложити још напора и средстава, али то никако не сме бити оправдање за будућу продају већинског капитала. Мислим да све оно што ће урадити страни власник **можемо урадити и сами**, само ако за то постоји искрена намера. **Напомињем, продаје се и могућност да на већ изграђеном тржишту вршите веома профитабилан бизнис, јер нови власник купује више од десет милиона корисника и могућност телекомуникационог сервисирања три независне државе.**

СВИ СЕ КАЈУ, КАЈАЋЕМО СЕ И МИ

Може ли ико, па и синдикати, ако већ није касно, да скрене пажњу на штетност донете одлуке и евентуално спречи њену реализацију?

Мислим да по питању већинске приватизације Телекома постоји консензус у владајућој коалицији, али је индикативно да се, сем спорадичних лаганих критика, нико из српске опозиције није изричито ставио на страну заштите веома значајног националног ресурса. **Такође, представници запослених декларативно исказују став против већинске продаје. Међутим, кад их позовемо на улицу желе о томе да размисле још мало. Нека размисле, ми их чекамо.** После ће бити касно, јер, сви у нашем окружењу се кају – кајаћемо се и ми. Због компликованих односа и нејасноћа о имовини и пословању које Телеком врши, о продаји ни грађани немају јасно изграђен став и мишљење. Стога се чини да је консензус општи.

Не верујем да постоји критична маса која би могла „убедити” надлежне да одустану од својих намера. Мада бих волео да грешим!

Мислите ли да ће будући власник истински желети да помогне Телекому и корисницима његових услуга, или ће кроз веште маркетиншке игре бринути само о сопственом интересу ?

Једноставно речено, по овом основу, не верујем у „љубав” страних држава према Србији и њеним грађанима. Не верујем у „љубав” према нашем Телекому. Кључ евентуалне сарадње су чист интерес и веома велики новац.

И онда се намеће логично питање – зашто Телеком не задржати за себе кроз већинско власништво? Зато понављан став Синдиката „Телеком” „Независност”: **не постоји оправдан разлог за продају већинског власништва Телекома!**

Још ме више плаши и забрињава могућност да ће, приликом продаје, цена бити далеко испод износа који је Телеком уложио у своју опрему у последњих осам година. Говорим само о директним улагањима, без осталих трошкова или обавеза према запосленима, ПТТ-у и држави. Ако је тако, а знам да јесте, кривицу треба да преузму они који су донели одлуку о продаји, а последице ће, нажалост, трпети сви грађани наше државе, док на крају не приватизујемо и буџет, па можда и Владу Републике Србије.